

УДК 378.016:81'243:005.336.2

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-91-10>

МОТИВАЦІЙНІ СПОСОБИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПРОГРАМІСТІВ

Кудринська Христина Володимирівна,
асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
Львівський національний університет імені Івана Франка
kkudrynska@gmail.com
orcid.org/0000-0003-3918-8314

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в умовах глобалізації належний рівень опанування іноземною мовою в молоді є важливим критерієм успішної самореалізації та запорукою вдалої кар'єри, зокрема в майбутніх програмістів. **Мета.** Дослідження присвячене аналізу ефективних мотиваційних способів розвитку іноземної комунікативної компетентності в майбутніх програмістів. **Методи:** метод теоретичного аналізу, порівняння; обґрунтування та систематизації наукових розвідок із досліджуваної тематики й узагальнення отриманих результатів дослідження. **Результати.** У статті розглянуто сутність таких понять, як «іноземна комунікативна компетентність», «мотивація» та «мотив». Здійснено огляд структури компонентів іноземної комунікативної компетентності й виокремлено важливі субкомпетентності: лінгвістичну, соціокультурну, соціолінгвістичну, прагматичну, дискурсивну й стратегічну. Викладено види мотивацій (зовнішня, внутрішня, пряма, непряма, спонукальна) й різновиди структурних елементів мотивації (пізнавальні й соціальні мотиви).

На основі здійсненого аналізу теоретичної бази науково-методичної літератури автором запропоновано інтегрований розподіл видів мотивації та відповідних мотивів, що входять до її складу, на дві основні групи:

1) зовнішня непряма спонукальна мотивація, в основі якої є загальносоціальні суспільно необхідні мотиви потреб та обов'язків студента;

2) внутрішня пряма мотивація, яка базується на пізнавальних особистісно орієнтованих мотивах студента.

Розглянуто методи, якими стимулюють мотивацію студентів до навчальної діяльності, зокрема активні й інтерактивні методи навчання, а також методи формування пізнавальних інтересів і методи стимулювання обов'язку й відповідальності. Базуючись на здійсненому аналізі наукових розвідок із методики навчання, зокрема з тематики дослідження, відібрано ефективні мотиваційні способи розвитку іноземної комунікативної компетентності в майбутніх програмістів.

Отже, автор статті, поділяючи думку науковців із досліджуваної нею проблематики, окреслила п'ять основних мотиваційних способів вдосконалення досліджуваної компетентності:

- 1) навчальні дискусії;
- 2) моделювання ситуацій / ситуативного;
- 3) мотиваційні бесіди;
- 4) застосування рольової / ділової гри;
- 5) колективне / групове навчання.

Висновки. Кожен із запропонованих способів сприятиме розвитку раніше набутих навичок і вмінь іноземного спілкування; вдосконалюватиме знання з іноземної мови в студентів; занурюватиме їх у наближений до природного «професійний світ»; забезпечуватиме розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності й урізноманітнюватиме навчальний процес, що буде підтримувати інтерес до навчання в студентів.

Ключові слова: компетентний, іноземна комунікативна компетентність, субкомпетенція, мотивація, мотив, мотиваційні способи, майбутні програмісти.

MOTIVATIVE MEANS FOR DEVELOPING OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF PROSPECTIVE PROGRAMMERS

Kudrynska Khrystyna Volodymyrivna,
Assistant at the Department of Foreign Languages for Natural Sciences
Ivan Franko National University of Lviv
kkudrynska@gmail.com
orcid.org/0000-0003-3918-8314

The relevance of the research topic consists in the fact that in the context of globalization, the proper level of foreign language proficiency of young people is an important criterion for successful self-realization and the key to a successful career, especially for prospective programmers. **Purpose.** The research is devoted to the analysis

of the effective motivational ways of development of foreign language communicative competence of future programmers. **Methods:** method of theoretical analysis, comparison method; substantiation and systematization of scientific investigations on the researched subject and generalization of the obtained research results. **Results.** The article considers the essence of the concept of foreign language communicative competence, the term motivation and motive. The structure of foreign language communicative competence and its' structure are reviewed and important subcompetences are singled out, particularly: linguistic, sociocultural, sociolinguistic, pragmatic, discursive and strategic. The types of motivations (external, internal, direct, indirect, causative) and the types of structural elements of motivation (cognitive and social motives) are highlighted.

Founded on the analysis of the theoretical basis of scientific and methodological literature, the author proposes an integrated distribution of types of motivation and corresponding motives that are part of it into two main groups: 1) external indirect causative motivation, which is based on general socially necessary motives and student's responsibilities; 2) internal direct motivation, which is based on cognitive personality-oriented motives of the student. Methods that stimulate students' motivation to study, including active and interactive teaching methods, as well as methods of forming cognitive interests and methods of stimulating duty and responsibility are considered. Based on the analysis of scientific research on methodology of teaching, in particular on the topic of our investigation, effective motivational ways of developing of foreign language communicative competence of prospective programmers were selected.

Thus, the author of this article, following the proposed methods of stimulating motivation, identified the subsequent five main motivational ways to improve the explorable competence: 1) the way of educational discussion method; 2) mode of modeling situations / situational method; 3) the means of motivational conversation; 4) mode of a role play / business game; 5) means of a collective / group studying. **Conclusions.** Each of the proposed means: will promote the development of previously acquired skills of foreign language communication; will improve students' knowledge of a foreign language; will immerse them into a close to natural "professional world"; will ensure the development of all types of speech activities and diversify the educational process, which will maintain the student's interest in studying.

Key words: *competent, foreign language communicative competence, subcompetence, motivation, motive, motivational means, prospective programmers.*

Вступ

Натепер сучасність прагне до отримання кваліфікованих і компетентних фахівців на робочих місцях, отже, формування вищими навчальними закладами компетентності випускників – ключове питання. Серед важливих компонентів компетентного фахівця не остання роль відведена власне комунікативній компетентності, зокрема її іншомовному аспекту. Комунікативна компетентність студентів, у тому числі й тих, хто навчається за спрямуванням ІТ-технологій, досить давно є загальноприйнятою метою вивчення іноземної мови у вищому навчальному закладі. Оскільки саме професія майбутніх програмістів передбачає спілкування іноземною мовою в усній і письмовій формах, то мотивація задля вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності у фаховій підготовці власне цих студентів є актуальним завданням для викладачів.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Визначенням сутності поняття «компетентний» і терміну «компетентність» присвячено праці С. Гончаренка, І. Кубенко. Дослідженнями формування комунікативної компетентності, зокрема й іншомовної, займалась О. Нечипорук, С. Ніколаєва, О. Миколюк, Т. Чернюк, В. Федоров. Низка вітчизняних і зарубіжних учених досліджували проблему мотивації, її стимулювання та розвитку в студентів як лінгвістичних, так і природничих чи гуманітарних спеціально-

тей, серед них М. Брейшоу, Т. Бернвальдт, С. Грей, Н. Гордон, С. Єрохін, К. Кевіліон, А. Маркова, Н. Сиско, І. Чорна-Климовець та інші.

Попри значні здобутки у сфері методики викладання вітчизняними й зарубіжними вченими, питання технологій підвищення рівня мотивації майбутніх програмістів є досі актуальним.

Метою статті є визначення ефективних технологій підвищення мотивації для вдосконалення комунікативної компетентності в майбутніх програмістів. Досягнути зазначеної мети допоможе виконання низки завдань:

- 1) визначення поняття комунікативної компетентності й мотивації;
- 2) огляд різновидів мотивації та навчальних технологій;
- 3) відбір ефективних мотиваційних технологій у контексті розвитку комунікативної компетентності майбутніх програмістів.

2. Методологія та методи

Розкриття сутності понять «компетентний» і «мотивація», а також огляд структури цих понять та їх складників потребують застосування методів теоретичного аналізу й порівняння; обґрунтування та систематизації наукових розвідок із досліджуваної тематики й узагальнення результатів дослідження.

3. Результати та дискусії

Насамперед варто розглянути термін «компетентний» і варіанти його дефініцій.

Академічний словник трактує поняття компетентності як певної властивості, а термін компетентний як: «**1.** Який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий...; // Який ґрунтується на знанні; кваліфікований (у 2 знач.). **2.** Який має певні повноваження; повноправний, повновладний.» (Словник української мови, 1973: 250). І. Кубенко стверджує, що поняття «компетентність» містить не лише професійні, а й особистісні якості індивіда. А також, що компетентним здобувач вищої освіти може стати лише внаслідок закінчення освітнього процесу, тобто здобувши певний результат навчання (Кубенко, 2010).

Розглянувши різновиди трактувань поняття компетентності, пропонуємо перейти до детального аналізу цього поняття з боку комунікації, зокрема іншомовної. Поняттям комунікативної компетентності цікавились фахівці з різних галузей науки, однак серед запропонованих визначень найповніше поняття компетентності в царині методики навчання окреслила С. Ніколаєва. Учена тлумачить компетентність як здатність до успішного виконання завдань і задоволення особистісних і соціальних потреб; як сукупність знань, умінь, навичок, індивідуального досвіду, цінностей, емоцій і здібностей, якими індивідуум може досягнути й розв'язати певну ситуацію, в тому числі й комунікативну (Ніколаєва, 2010).

Щодо іншомовної комунікативної компетентності, теж існує низка дефініцій, запропонованих науковцями. Наприклад, у трактуванні О. Нечипорук «іншомовна комунікативна компетентність – це комплекс знань, умінь, навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для самоосвіти й саморозвитку особистості педагога» (Нечипорук, 2014: 17). Чи визначення, запропоноване Т. Чернюк, яка тлумачить іншомовну комунікативну компетентність як здатність індивіда до розуміння мовленнєвої діяльності носіїв мови, вчасного й адекватного вираження власних суджень та його цілісної готовності до здійснення іншомовного спілкування з представниками обраної культури (Чернюк, 2017: 359). Досить універсальною є дефініція поняття іншомовної комунікативної компетентності від І. Кухти: «іншомовна компетентність – це комплекс знань, умінь, навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову як у професійній діяльності, так і для самоосвіти й саморозвитку особистості» (Кухта, 2008).

Окрім різновидів визначень, іншомовна комунікативна компетентність має струк-

туру й основні компоненти (субкомпетенції), кожен з яких має набір певних властивостей. На основі здійсненого О. Миколюк аналізу літератури з питань структури іншомовної комунікативної компетентності пропонуємо розглянути визначені автором ключові субкомпетенції, а саме мовну (лінгвістичну), соціокультурну, соціолінгвістичну, прагматичну, дискурсивну й стратегічну.

Лінгвістична субкомпетенція – набір мовних інструментів (лексичних одиниць, граматичних конструкцій, фонетичних та орфографічних правил тощо).

Соціокультурна субкомпетенція – ступінь обізнаності в культурній сфері носіїв мови (звичаї, традиції, історичні феномени, етикетні заборони тощо).

Соціолінгвістична субкомпетенція – вміння адаптувати й коректно трактувати мовні форми у відповідному контексті й мовній ситуації.

Прагматична субкомпетенція – зовнішні невербальні елементи комунікації, такі як жести, міміка й загальна мова тіла.

Дискурсивна субкомпетенція – здатність до організованого логічного зв'язування лексичних одиниць, граматичних конструкцій, висловлювань тощо в наповнений смислом текст, також здатність до адекватної інтерпретації та використання мовленнєвих форм.

Стратегічна субкомпетенція – своєчасне застосування інтралінгвістичних (вербальних) та екстралінгвістичних (невербальних) засобів мовлення в компенсаторних цілях; використання всіх можливих комунікативних інструментів з метою заміщення нестачі певних знань (Миколюк, 2013).

Поділяємо думку О. Миколюк, вважаємо визначені вище субкомпетентності актуальними й важливими під час формування іншомовної комунікативної компетентності, зокрема в майбутніх програмістів, оскільки кожна з них володіє певними характеристиками, необхідними для успішної реалізації іншомовної комунікації. На основі здійсненого огляду наукової літератури розуміємо поняття іншомовної комунікативної компетентності як інтегрований комплекс знань, умінь і навичок, які сприяють розвитку мобільності студентів, зокрема, вміння пристосовуватись до комунікативних ситуацій, швидко реагувати й підбирати необхідні словесні форми відповідей на певну ситуацію та їхнім здібностям до коректного вживання іноземної мови в усіх різновидах мовленнєвої діяльності (читанні, говорінні, письмі, аудіюванні).

Розглянувши поняття іншомовної комунікативної компетентності, перейдемо до сутності поняття мотивації. Палітра тлумачень

цього терміну охоплює як сталі визначення, запропоновані словниками, так і порівняння мотивації із частиною гастрономії (солодощами) за даними інтернет-ресурсів. До прикладу, психологічний тлумачний словник подає трактування «мотиву» як умови до дій, яка має тісний зв'язок з особистими потребами індивіда та їх задоволенням. Поняття «мотивація» окреслене в словнику як сукупність внутрішніх чи зовнішніх спонук, які стимулюють особу до активних дій визначеного індивідуального спрямування (Шапар, 2004: 264; Сиско, 2018).

С. Гончаренко пропонує розглядати поняття мотиву як причини (духовної, матеріальної, емоційної тощо) людської діяльності, її окремих кроків і вчинків, а мотивацію – як сукупність розмаїття таких причин (мотивів). Водночас науковець наголошує на індивідуальності мотиву (наприклад, студенти виконують одне й те ж саме завдання з різних причин) (Гончаренко, 1997: 217).

На основі проведеного аналізу джерел можемо дійти висновку, що основна більшість науковців тяжіє до думки, що мотивацію можна ототожнити з певним поштовхом до дій, підкріпленим внутрішньою чи зовнішньою спонудою індивіда з метою задоволення визначених індивідуальних чи соціальних потреб. Погоджуючись із візією науковців, пропонуємо дотримуватись зазначених вище суджень щодо визначення цього терміну, проте залишаємо за собою право на деякі видозміни щодо трактування мотивації в межах тематики статті.

Відповідно до попередньо згаданого, схилиємось до думки, що в контексті нашого дослідження мотивацію варто розглядати як засіб для покращення наявних і розвитку потенційних навичок та умінь студентів під час формування в них іншомовної комунікативної компетентності. Спираючись на проведений аналіз понять мотивації, наступним кроком буде розгляд видів мотивації та способів підвищення її рівня.

І. Кот і С. Єрохін (2011 р.) окреслили такі види мотивації:

- пряма мотивація – базується на самореалізації індивіда під час здійснення трудової діяльності, досягненні особистісних і суспільних успіхів тощо;

- непряма мотивація – ототожнюється з матеріальною зацікавленістю (оплатою праці) відповідно до рівня складності роботи;

- спонукальна мотивація – спирається на невпевненість і загальні страхи індивіда щодо його хиткого становища в суспільстві (Кот, 2017).

І. Чорна-Климовець на основі здійсненого теоретичного аналізу іноземних дослі-

джень виокремила запропонований зарубіжними вченими (Gordon, Grey, Brayshaw, 2016; Quevillon, 2015) поділ мотивації на зовнішню та внутрішню:

- зовнішня мотивація складається із зовнішніх мотивів, які не зосереджуються на прямій меті навчального процесу – отриманні знань і досвіду, а лише опосередковано стосуються власне навчання. До таких мотивів можна віднести збереження стипендіальних виплат чи суворість батьків щодо негативних оцінок тощо;

- внутрішня мотивація, відповідно, охоплює внутрішні мотиви, а саме особистісні потреби й бажання студента, як, наприклад, жага до нових знань, свідоме сприйняття інформації для підвищення власної кваліфікації тощо (Gordon, Grey, Brayshaw, 2016; Quevillon, 2015; Чорна-Климовець, 2019).

Ще одним досить поширеним розподілом мотивів як основи мотивації займались вітчизняні дослідники (Алексеева, 1974; Бабанський, 1985; Маркова, 1990). Учені зійшлись на думці щодо двох основних груп:

1. Пізнавальні мотиви – зосереджені на навчальній діяльності, процесі пізнання та отримання задоволення від досягнення нового матеріалу, як наслідок, позитивні емоції, які власне й спонукають до поглиблення знань тощо. Формуються такі мотиви в аудиторній обстановці й охоплюють не лише навички, вміння та здібності студента, а й педагогічну майстерність викладача.

2. Соціальні мотиви – асоціюються радше із загальноприйнятими нормами суспільства, ніж з особистісними емоційними потребами студента. Формуються під впливом зовнішніх факторів, таких як оточення студента, його почуття відповідальності перед кимось тощо. До таких мотивів можна віднести професійно-ціннісні (знання як інструмент для отримання бажаної професії), комунікативні (вміння спілкуватись та обмінюватись інформацією як одна з базових функцій людини), суспільно-політичні (сприймання навчання як власного обов'язку) тощо.

Беручи до уваги вищезазначене, можемо дійти висновку, що ці розподіли мотивацій дещо схожі за значеннями, а запропонований ученими-методистами (Алексеева, 1974; Бабанський, 1985; Маркова, 1990) поділ мотивів може входити до складу визначених дослідниками (Єрохін, 2011; Кот, 2017; Чорна-Климовець, 2019; Gordon, Grey, Brayshaw, 2016; Quevillon, 2015) мотивацій. Таким чином, на основі поділу вчених і в межах нашого дослідження пропонуємо інтегрований розподіл видів мотивації для вдосконалення іншомовної комунікативної компетентності майбутніх програмістів, а саме:

1) зовнішня непрямая спонукальна мотивація, яка базується на соціальних мотивах загальних суспільних потреб, обов'язків і вимог до здобувача вищої освіти. Така мотивація спрямована на задоволення навколо освітніх потреб на кшталт збереження стипендії, отримання позитивних оцінок для задоволення батьків, виконання завдань заради власне виконання завдання чи просто заради балів тощо;

2) внутрішня пряма мотивація, в основі якої є пізнавальні мотиви, ототожнюється з внутрішнім бажанням студентів до пізнання нового, отримання цінних знань у сфері їхньої професійної діяльності, набуття досвіду крізь призму виконання практичних завдань тощо.

Вважаємо, що для розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх програмістів потрібно застосовувати як зовнішню непрямую спонукальну, так і внутрішню пряму мотивації. Оскільки поняття іншомовної комунікативної компетентності багатоконпонентне й інтегроване, то й розвиток спонук щодо вдосконалення цього лінгвістичного феномену повинен бути інтегрованим.

Щодо способів стимулювання мотивації наукова література й інтернет-джерела пропонують безліч ідей, методів і технологій підвищення рівня вмотивованості до навчальної діяльності. Серед цього широкого спектра інформації зосереджуємо увагу на думці Ю. Бабанського (1985 р.), який визначив 2 групи методів стимулювання позитивної мотивації:

1) методи формування пізнавальних інтересів: навчальні дискусії, моделювання навчальних ситуацій (наближених до природних), аналіз певних життєвих випадків, пізнавальні ігри й інше;

2) методи стимулювання обов'язку й відповідальності: метод заохочення та покарання, бесіда-роз'яснення важливості навчання, окреслення обов'язкових вимог та інше.

Вагомим доробком у сфері дослідження мотивації є праця Т. Бернвальдт (2011 р.), в якій визначено, що для формування повноцінної мотивації студенти повинні перебувати в правильній атмосфері співпраці, де викладач застосовуватиме відповідні методи навчання. Таку атмосферу, на думку дослідниці, можуть створити активні й інтерактивні методи навчання, зокрема:

– активні методи: тестування, групова робота, дидактична гра, мотиваційні бесіди;

– інтерактивні методи: ситуативне моделювання, рольові ігри, колективне / групове навчання.

Поділяючи думку дослідників Ю. Бабанського (1985 р.) і Т. Бернвальдт (2011 р.),

вважаємо, що кожен із вище згаданих методів важливий і ефективний, однак у контексті нашого дослідження виокремлюємо ті методи, які, на нашу думку, будуть найефективнішими. Пропонуємо розглядати кожен нижче описаний метод як мотиваційний спосіб розвитку іншомовної комунікативної компетентності, а саме:

1) спосіб навчальної дискусії – спонукатиме, а отже, мотивуватиме студентів до вдосконалення комунікативних навичок та умінь, оскільки бажання відстояти власну думку в більшості індивідуумів переважає над страхом неправильно підібраної лексичної одиниці чи граматичної конструкції або ж нечіткої вимови. Таким чином, студенти практикуватимуть і вдосконалюватимуть набуті знання та поглинатимуть нові від своїх однодумців та інодумців;

2) спосіб моделювання ситуацій / ситуативного моделювання – підвищуватиме інтерес до випробовування власних сил щодо розв'язання певних задач, у тому числі спроби попрактикуватись у фаховій діяльності. Таким чином, у студентів з'являтиметься певний азарт до покращення власних навичок та умінь спілкування в межах певної тематики;

3) спосіб мотиваційної бесіди – сприятиме підвищенню їхнього усвідомлення щодо важливості того чи іншого аспекту вивчення іноземної мови, зокрема для їхньої успішної майбутньої професійної діяльності;

4) спосіб застосування рольової / ділової гри – допомагатиме студентам повніше відчутти професійну діяльність, досягнути власні наявні знання та визначити прогалини в багажі знань, які потребують окремої зосередженості (наприклад, брак лексичного запасу для висловлення власної думки чи нерозуміння різниці в граматичних компонентах тощо);

5) колективне / групове навчання – мотивуватиме студентів до лідерства (як командного, так і одноосібного). Окрім цього, такий вид роботи завжди дає можливість поділитись власним креативом і знаннями й почерпнути корисну інформацію для себе, а отже й зацікавлює до роботи на заняттях.

Вважаємо, що запропоновані нами мотиваційні способи розвитку іншомовної комунікативної компетентності в майбутніх програмістів будуть ефективними, оскільки сприятимуть розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності, зокрема з професійним нахилом, і забезпечуватимуть підтримку зацікавленості студентів до навчальної діяльності.

Висновки

На основі здійсненого аналізу науково-методичної літератури вважаємо, що

крізь виконання завдань дослідження нам вдалося досягти основної мети – визначення ефективних, на нашу думку, мотиваційних способів розвитку іншомовної комунікативної компетентності в майбутніх програмістів. Ефективність кожного способу полягає в стимулюванні інтересу студентів до вивчення нового й закріплення вже набутих знань з іноземної мови.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у детальному дослідженні мотивування майбутніх програмістів крізь призму застосування інформаційних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Компетентний. *Словник української мови* : в 11 томах. Том 4. 1973. С. 250. URL: <http://sum.in.ua/s/kompetentnyj> (дата звернення: 03.11.2020).

2. Алексеева М.І. Мотиви навчання учнів. Київ : Радянська школа, 1974. 120 с.

3. Бабанский Ю.К. Методы обучения в современной общеобразовательной школе. Москва: Просвещение, 1985. С. 208.

4. Бернвальдт Т.С. Формування мотивації навчальної діяльності майбутніх учителів в умовах сьогодення. *Рідна школа*. 2011. № 11. С. 60–64. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/rsh_2011_11_17.pdf (дата звернення: 05.11.2020).

5. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 374 с.

6. Дзюбко Л.В., Гриценюк Л.І. Мотивація навчальної діяльності як психолого-педагогічна проблема. *Психолінгвістика*. 2009. Вип. 4. С. 33–43. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/psling_2009_4_5.pdf (дата звернення: 05.11.2020).

7. Єрохін С.А., Нікітін Ю.В., Нікітіна І.В. Концепція професійної мотивації студентів як фактору конкурентності на ринку праці. *Юридична наука*. 2011. № 1. С. 20–28.

8. Ког М.І. Професійна мотивація студентів як спосіб активізації навчання. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 75 (1). С. 130–132. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/zppn_2017_75\(1\)_28.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/zppn_2017_75(1)_28.pdf) (дата звернення: 01.11.2020).

9. Кубенко І.М. Що таке компетентність і як її розуміють в освіті. *Додаток до електронного журналу «Теорія та методика управління освітою»*. 2010. Вип. 1. URL: http://tme.umo.edu.ua/docs/Dod/1_2010/kubenko.pdf (дата звернення: 03.11.2020).

10. Кухта І.В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2008. № 4. С. 27–32. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kuchta.php> (дата звернення: 02.11.2020).

11. Маркова А.К., Матис Т.А., Орлов А.Б. Формирование мотивов учения. Москва : Просвещение, 1990. 192 с.

12. Миколок О.П. Структура іншомовної комунікативної компетентності сучасного фахівця. *Образовательный процесс: взгляд изнутри* : VI Международная научно-практическая конференция, 17–18 декабря 2013 г. URL: http://www.confcontact.com/2013-obrazovatelnij-process/2_mikolyuk.htm (дата звернення: 04.11.2020).

13. Нечипорук О.В. Іншомовна компетентність як передумова професійного розвитку педагога. *Педагогічний пошук*. № 2. С. 16–18. 2014. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pepr_2014_2_6.pdf (дата звернення: 28.10.2020).

14. Николаева С.Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 11–17.

15. Сиско Н.М. Мотивація як важливий чинник неперервного професійного розвитку викладача закладу професійної освіти. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія: Педагогічна*. 2018. Вип. 24. С. 177–180. URL: <http://journals.urau.ua/index.php/2307-4507/article/download/151597/150479> (дата звернення: 06.11.2020).

16. Федоров В.Д. Комунікативний простір становлення особистості: психотехнологічний ракурс : навчально-методичний посібник. Хмельницький : ХОІППО. 2009. 404 с.

17. Чернюк Т.І. Сутність і структура іншомовної комунікативної компетентності фахівця з фізичної культури і спорту. *Витоки педагогічної майстерності*. 2017. Вип. 19. С. 358–363. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8623/1/Tchernyuk.pdf> (дата звернення: 04.11.2020).

18. Чорна-Климовець І.Ю. Мотивація студентів як одна з основ формування англійської лексичної компетентності в діловому письмі майбутніх фахівців з маркетингу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* / редкол. А. А. Сбруєва (голова) та ін. Суми : Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка. 2019. № 2 (86). С. 109–119.

19. Шапар В.Б. Психологічний тлумачний словник. Харків : Прапор, 2004. 640 с.

20. Gordon N., Grey S., Brayshaw M. Motivating and engaging students through technology. 2016. URL: https://www.researchgate.net/publication/282155531_Motivating_and_Engaging_Students_Through_Technology (дата звернення: 04.11.2020).

21. Quevillon K. Technology Motivation: 5 Simple Ways to Help Students – Hallr. 2015. Retrieved from: <https://hallr.com/technology-motivation-help-students/> (дата звернення: 04.11.2020).

REFERENCES

1. Academichniy tлумachnyi slovnyk. (1973). [*Academic explanatory dictionary*]. Retrieved from: <http://sum.in.ua/s/kompetentnyj> [in Ukrainian].

2. Alekseeva M.I. (1974). Motyvy navchaniia uchniv [*Motives for teaching students*]. Kyiv : Soviet School, 120 [in Ukrainian].

3. Babanskyi Y.K. (1985). Metody obucheniiia v sovremennoi obscheobrazovatelnoi shkole [*Teaching methods in a modern secondary school*]. Moskva: Prosveschenie, 208 [in Russian].

4. Bernwaldt T. (2011). Formyvannia motyvatsii navchalnoi diialnosti maibutnih uchyneliv v umovah siohodennia [*Formation of motivation to the educational activity of the future teachers in modern conditions*]. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/rsh_2011_11_17.pdf [in Ukrainian].
5. Goncharenko S. U. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [*Ukrainian pedagogical dictionary*]. Kyiv : Lybid, 1997, 374 [in Ukrainian].
6. Dzyubko L., Gritsenyuk. L. (2009). Motyvatsiia navchalnoi diialnosti yak psykholoho-pedahohichna problema [*Motivation of educational activity as a psychological and pedagogical problem*]. Retrieved from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=p920/4ling [in Ukrainian].
7. Yerokhin S.A. (2011). Kontseptsiiia profesiinoi motyvatsii studentiv yak faktoru konkurentnosti na rynku pratsi. [*The concept of students professional motivation as a factor of competitiveness on the labor market*]. S.A. Yerokhin, Yu.V. Nikitin, I.V. Nikitin. Yurydychna nauka. № 1, 20–28 [in Ukrainian].
8. Kot M.I. (2017). Profesiina motyvatsiia studentiv yak sposib aktyvizatsii navchannia. [Professional motivation of students as activation of training]. Retrieved from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=12012_11/1/2020 [in Ukrainian].
9. Kubenko I.M. (2010). Shcho take kompetentnist i yak yii rozumiiut v osviti. [*What is competence and how it is understood in education*]. Retrieved from: http://tme.umo.edu.ua/docs/Dod/1_2010/kubenko.pdf [in Ukrainian].
10. Kukhta I.V. (2008). Inshomovna kompetentnist u konteksti formuvannia komunikatyvnoi kultury studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [*Foreign language competence in the context of the formation of students communicative culture in the process of foreign language learning*]. Retrieved from: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kuchta.php> [in Ukrainian].
11. Markova A.K., Matys T.A., Orlov A.B. (1990). Formyrovanyie motyvov ucheniia. [*Formation of motives for learning*]. Moskva: Prosveschenie, 192 [in Russian].
12. Mykoliuk O.P. (2013). Struktura inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti suchasnoho fakhivtsia [*The structure of foreign language communicative competence of a modern specialist*]. Retrieved from: http://www.confcontact.com/2013-obrazovatel'nyj-process/2_mikolyuk.htm [in Ukrainian].
13. Nechyporuk O.V. (2014). Inshomovna kompetentnist yak peredumova profesiinoho rozvytku pedahoha. [*Foreign language competence as a prerequisite for professional development of teachers*]. Retrieved from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=P4F/ped [in Ukrainian].
14. Nikolaeva S.Yu. (2010). Tsili navchannia inozemnykh mov v aspekti kompetentnisnogo pidkhodu [*Objectives of teaching foreign languages in terms of competency approach*]. Inozemni movy. № 2, 11–17. [in Ukrainian].
15. Sysko N.M. (2018) Motyvatsiia yak vazhlyvyi chynnyk neperervnogo profesiinoho rozvytku vykladacha zakladu profesiinoi osvity [*Motivation as an important factor in the independent professional development of professional education teacher*]. Retrieved from: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4507/article/download/151597/150479> [in Ukrainian].
16. Fedorov V.D. (2009). Komunikatyvnyi prostir stanovlennia osobystosti: psykhotekhnolohichnyi rakurs [*Communicative space of personality formation: psychotechnological perspective*]: navch.-metod. posib. Khmelnytskyi : KHOIPPO, 404 [in Ukrainian].
17. Cherniuk T.I. (2017). Sutnist i struktura inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti fakhivtsia z fizychnoi kultury i sportu [*The substance and structure of the foreign language communicative competence of the specialist in physical training and sports*]. Retrieved from: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8623/1/Tcherniuk.pdf> [in Ukrainian].
18. Chorna-Klymovets I.Y. (2019). Motyvatsiia studentiv yak odna z osnov formuvannia anhlo-movnoi leksychnoi kompetentnosti v dilovomu pysmi maibutnikh fakhivtsiv z marketynhu [*Motivation of students as one of the bases for the formation of English competence in business writing of prospective marketers*]. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii / redkol. A.A. Sbruieva (holova) ta in. Sumy: Sumskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni A.S. Makarenka. № 2 (86), 109–119 [in Ukrainian].
19. Shapar V.B. (2004). Psykholohichnyi tлумachnyi slovnyk [*Psychological explanatory dictionary*]. Kharkiv : Prapor, 640.
20. Gordon, N., Gray, S., Brayshaw, M. (2016). Motivating and engaging students through technology. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/282155531_Motivating_and_Engaging_Students_Through_Technology.
21. Quevillon, K. (2015). Technology Motivation: 5 Simple Ways to Help Students – Hallr. Retrieved from: <https://hallr.com/technology-motivation-help-students/>.

Стаття надійшла до редакції 9.11.2020.
The article was received 9 November 2020.